

آینه

جمهوری اسلامی

غفلت از واقعیت‌ها چرا؟

● نکتهٔ اول این است که در هیچ قانون یا دستورالعملی مقرر نشده است که یک نیروی مسلح خارجی نمی‌تواند به حادثه‌دیدگان کشور ما کمک کند. حتی اگر ارتش عراق یا هر کشور دیگر، با موافقت دولت جمهوری اسلامی ایران اقدام به کمک‌رسانی به حادثه‌دیدگان کشورمان نماید منعی وجود ندارد. بنابراین، اعتراض به اقدام حشدالشعبی بی‌مورد است. نکتهٔ دوم اینکه حشدالشعبی یک نیروی مردمی با سابقه و عملکردی درخشان و کاملاً مثبت در مبارزه با داعش و تروریست‌های تکفیری است و از این جهت باید از آن تجلیل و تقدیر و از همراهی و همیاری آن با مردم ایران استقبال کرد. نکته سوم اینکه توصیه اکید اسلام به اتحاد و همبستگی میان مسلمانان محدود به یک ملت و محصور در مرزهای یک کشور نیست. مردم کشورهای مختلف به‌ویژه اسلامی در قالب مجموعه‌هایی با رعایت ضوابطی که از چند منظر در آغاز همین مقاله یادآوری شد می‌توانند اقدام به کمک‌رسانی نمایند و این از زیباترین جلوه‌های اتحاد و همبستگی موردنظر اسلام است. و آخرین نکته اینکه اعتراض به ورود کمک‌های حشدالشعبی، ابتدا از رضا پهلوی و پایگاه خبری العربیه وابسته به آل‌سعود و رسانه‌های صهیونیستی شروع شد. آنها حشدالشعبی را یک گروه تروریستی معرفی کردند؛ درحالی‌که همه می‌دانند خود اینان تروریست هستند و افتخار حشدالشعبی این است که با تروریست‌ها مبارزه کرده و پیروز شده است.

صادرات نفت ایران به صفر نمی‌رسد

● **رامین مهبانیرست، سخنگوی پیشین وزارت خارجه:** بازار انرژی در دنیا از محدودیت‌های خاصی برخوردار است. همگان به‌خوبی می‌دانند که اگر امکان حذف صادرات نفت ایران از بازار انرژی دنیا وجود داشت، بدون شک آمریکایی‌ها طی سال‌های گذشته ست به چنین اقدامی می‌زدند. ایالات متحده با اعلام مسائلی از این دست به‌عنوان ابزاری در جهت جنگ روانی علیه مردم ایران استفاده می‌کند. البته ممکن است آمریکایی‌ها تا حدودی بتوانند به‌صراحت این مسئله را مطرح می‌کنم که آنها هیچ‌گاه نمی‌توانند صادرات نفت ایران را به صفر برسانند. به‌همین‌دلیل برخی از مقامات ایالات متحده آمریکا در دولت کنونی سخن از برخی معافیت‌های نفتی بعضی از مشتریان نفت ایران را مطرح می‌کنند. به نظر می‌رسد جمهوری اسلامی ایران باید در برنامه‌های کلان اقتصادی به سمتی حرکت کند که وابستگی به دارنده‌های نفتی را به کمترین میزان ممکن برساند. ما می‌بایستی از راه‌های گوناگون همچون کوچک‌کردن دولت، صادرات غیرنفتی و تقویت بخش خصوصی، وابستگی به نفت را به کمترین میزان ممکن برسانیم. اگر ما بتوانیم اقتصاد غیرنفتی خودمان را تقویت کنیم، دیگر آمریکایی‌ها نمی‌توانند از نفت به‌عنوان ابزاری برای فشار بر تهران استفاده کنند. از سوی دیگر ما باید از درآمدهای نفتی در راه ایجاد اشتغال، راه‌اندازی صنایع مهم و زیربنایی در کشور بهره‌مند شویم.

فرمانده سابق:

عمران خان و یک تصمیم شجاعانه

● **ماشا:الله شاکری، سفیر پیشین ایران در پاکستان:** پاکستان همواره در مسائل منطقه‌ای و بین‌المللی مواضع نزدیک به ایران و بعضاً مشترک داشته است. دو کشور توانسته‌اند از رهگذار این مفاهمه سرشار آن بهره‌مند شوند. عضویت دو کشور در سازمان کشورهای اسلامی، سازمان اقتصادی اکو و گروه کشورهای دی‌ای از نمونه‌های همکاری دو کشور است... در حوزه همکاری‌ها تنها دو کشور؛ بلکه منطقه نیازمند همکاری‌های بیشتری است. پاکستان متحمل خسارت گسترده‌ای ناشی از تروریسم شده است. ناامنی چندین‌ساله در منطقه قربانیان زیادی را از ملت‌ها گرفته است. رسیدن به سازوکار مناسب و ثمربخش می‌تواند در سفر آقای نخست‌وزیر در دستور کار قرار گیرد. جناب آقای روحانی رئیس‌جمهور کشورمان در سفر اسفندماه ۱۳۹۵ به پاکستان که برای شرکت در سیزدهمین اجلاس سران کشورهای عضو اکو صورت گرفت، به این ضرورت و برآمدگی کشورمان برای همکاری‌های گسترده‌تر اشاره داشتند؛ باین‌حال هنوز اقدام قابل توجهی در سطح منطقه شکل نگرفته است.

انتقاد

رفتارشناسی آمریکا

● **محمد کاظمی:**روشن است که آمریکا علاوه بر تعقیب اهداف میان‌مدت قصد عصبانی‌کردن طرف ایرانی را هم دارد و تلاش می‌کند خویشان‌ترد طرف مقامات ایرانی را لبریز کند. مسلمانا اگر آمریکا این تاکتیک را به سرانجام برساند، در عملی‌شدن برنامه‌هایش و سرعت‌بخشیدن به آنها هم موفق خواهد شد. لذا فعلا اقدام ضدتاکتیک ایران صبر و حوصله و خریدن زمان است. اگر ما زمان به دست بیاوریم حوادث زیر و درشت در جهان امکان‌مانور و یکه‌تازی آمریکا را کمتر خواهد کرد. یکی از اهداف فشار همه‌جانبه آمریکا و تضعیف موقعیت ایران به‌سرانجام‌رساندن «معامله قرن» است. با تضعیف مواضع جمهوری اسلامی و تشدید تقابل اعراب علیه ایران امکان حل مشکل فلسطین با دادن حداکثر امتیازات به اسرائیل فراهم می‌شود.

سیاست

در دیدار رئیس‌جمهور ایران و نخست‌وزیر پاکستان صورت گرفت

توافق برای ایجاد نیروی واکنش سریع مشترک

روحانی: عمران خان تأکید دارد که در هیچ ائتلاف جنگی ای شرکت نمی‌کند

علی‌رضا تاجیک، پیکار افغانی‌رسانای ریاست‌جمهوری

متوجه شوند که دو کشور مصمم هستند قاطعانه با آنها مبارزه کنند».

روحانی در ادامه با تأکید بر ضرورت ارتقا و تقویت سطح همکاری‌های تجاری و اقتصادی

بین تهران و اسلام‌آباد، گفت: «مرزهای دو کشور باید مرزهای تجارت، ثبات و توسعه باشد و تهران آمادگی دارد همکاری‌های خود را با پاکستان در زمینه‌های مختلف اقتصادی از جمله نفت و گاز، برق، پتروشیمی، گردشگری، علمی، دانشگاهی و بهداشت و درمان بیش‌ازپیش گسترش دهد. در زمینه روابط بانکی می‌توانیم برای تقویت تبادلات تجاری از پول ملی و یا حساب تهراتی استفاده کنیم».

او با بیان اینکه ایران و پاکستان دو کشوری هستند که بیشترین خسارت و رنج را به‌خاطر وجود ناامنی در افغانستان و آوارگان افغانستانی متحمل شده‌اند، افزود: «از اهداف مشترک دو کشور ایران و پاکستان می‌تواند تلاش و همکاری نزدیک برای ایجاد ثبات در افغانستان باشد».

با اقدامات قاطع علیه تروریسم مشکلات حل خواهد شد

نخست‌وزیر پاکستان نیز در این نشست با بیان اینکه اسلام‌آباد و تهران از اشتراک نظر فراوانی در زمینه‌های مختلف برخوردار هستند و آینده از آن ایران و پاکستان است، گفت: «تروریست‌ها تلاش دارند که در روابط دوستانه و برادرانه ایران و پاکستان تفرقه و جدایی ایجاد کنند، بنابراین مصمم هستیم قاطعانه با تروریسم مبارزه کنیم و به نفع پاکستان می‌دانیم که اجازه ندهد از خاکش علیه ایران و همسایگانش استفاده شود».

عمران‌خان به اهتمام کشورش برای تقویت و تحکیم روابط اقتصادی بین تهران و اسلام‌آباد اشاره کرد و افزود: «پاکستان به‌دنبال یافتن مکانیسمی برای ارتقای مناسبات اقتصادی با جمهوری اسلامی ایران در حوزه‌های مختلف به‌ویژه نفت و گاز است. پاکستان به‌دنبال روابط بلندمدت با ایران است و در

وجود دارد، عنوان کرد: «این توافق را داشتیم تا روابط تجاری را گسترش دهیم. ایران آماده است نیازمندی‌های نفت و گاز پاکستان را تأمین کند و اقدامات لازم برای اتصال لوله گاز به پاکستان را انجام دهد. ما اعلام کردیم آماده‌ایم صادرات برق به پاکستان را ۱۰ برابر افزایش دهیم».

او ادامه داد: «برای توسعه روابط تجاری بحث کردیم تا یک کمیته تهاثر تشکیل شود تا صادرات و واردات تهاثر شود و در یک حساب، تسویه‌حساب شود؛ ما معتقدیم بندر چابهار و گواتر باید روابط بیشتری داشته باشند و بین دو بندر راه‌آهن ایجاد شود».

به گفته رئیس‌جمهور مسائل منطقه‌ای یکی دیگر از مذاکرات دو کشور بود و دو طرف درباره روابط بیشتر برای ایجاد ثبات و امنیت در افغانستان و منطقه و همچنین درباره اقدامات نادرست آمریکا به‌ویژه در مسئله قدس، جولان و توهین به سپاه گت‌وکو کردند.

او گفت: «ایران، پاکستان و ترکیه پایه‌گذار اکو بودند و ما علاقه‌مندیم روابط این سه کشور گسترش یابد. باید راه‌آهن استانبول به اسلام‌آباد فعال شود تا اروپا را به پاکستان و چین وصل کند. خوشحالم نخست‌وزیر پاکستان تأکید دارد که در هیچ ائتلاف جنگی ای شرکت نمی‌کند و اراده دو کشور برای صلح و امنیت در کل منطقه است».

عمران خان:

مهم‌ترین دلیل سفرم مسئله تروریسم بود

نخست‌وزیر پاکستان نیز گفت: «مهم‌ترین دلیل سفر من به کشور شما مسئله تروریسم بود. همراه من رئیس امنیت پاکستان در این سفر حضور دارد. ما شاید کشوری باشیم که بیشترین ضربه را از موضوع تروریسم خوردیم. در ۱۰ سال گذشته ۷۰ حمله تروریستی داشتیم. همه طیف‌ها در کشورمان به این نتیجه رسیدند که نپذیریم از خاک ما برای چنین حملاتی استفاده کنند».

عمران خان افزود: «ما می‌دانیم ایران هم از تروریسم و گروه‌های تروریستی که از خاک پاکستان استفاده می‌کنند رنج می‌برد، به همین دلیل من در این سفر با خودم رئیس امنیت را آوردم که با همتای خود دیدار کند. باید این اعتماد را برقرار کنیم که هر دو کشور اجازه نمی‌دهند از خاکشان علیه کشور دیگری جهت حملات تروریستی استفاده شود. ما نیازمند اعتمادسازی بیشتری هستیم».

او افزود: «اگر مشکل کشمیر حل شود، تجارت برقرار خواهد شد و برای ایران و پاکستان مهم است که این اتفاق بیفتد چراکه ایران از طریق پاکستان می‌تواند به بازار هند و چین متصل شود و اینها منوط به این است که صلح و ثبات از طریق گفت‌وگوی سیاسی و نه راه‌حل نظامی برقرار شود. موضوع کشمیر هم همانند موضوع فلسطین است و در نهایت ما حوزه‌های همکاری را مورد بحث قرار دادیم و به این نتیجه رسیدیم که تجارت به نفع هر دو کشور خواهد بود».

فرمانده سابق:

سپاه مخالف ورود به حوزه اقتصادی بود

مهمی که در سازندگی کشور مورد نیاز است، آماده‌ایم هرجایی که نیاز به کمک برای آبادانی و عمران کشور داشته باشد، به میدان بیاییم.

همه مسئولان رده‌بالا و حتی میانی سپاه پاسداران درباره دلایل فعالیت اقتصادی سپاه یک نظریه مشخص را مطرح می‌کنند: آنها بارها اعلام کرده‌اند سپاه وارد پروژه‌هایی می‌شود که بخش خصوصی کشور توان اجرایی‌کردن آن را ندارد. حداقل دو فرمانده قراگاه سازندگی خاتم‌الانبیا اعلام کرده‌اند سپاه وارد پروژه‌های کمتر از صد میلیون دلار نمی‌شود؛ ولی اطلاعاتی که در سایت رسمی قراگاه سازندگی خاتم‌الانبیا قرار گرفته است، نشان می‌دهد سپاه پروژه‌های کمتر از صد میلیون دلار بسیاری را بر عهده دارد.

اولین‌بار محمود احمدی‌نژاد موضوع فعالیت‌های غیررسمی و اقتصادی سپاه پاسداران را مطرح کرد. او بحث اسکله‌های غیرمجاز را پیش کشید و اعلام کرد سپاه اسکله‌هایی تجاری در اختیار دارد. فرمانده سپاه پاسداران به‌سرعت گفته‌های رئیس‌جمهور را تکذیب کرد.

اسحاق جهانگیری چندی قبل درباره فعالیت‌های اقتصادی سپاه گفته بود: «دست دولت تا امروز در اقتصاد بسته نبوده است. فکر می‌کنید چه کسی به سپاه کار می‌سپارد؟ مگر سپاه می‌تواند برای انجام پروژه به زور متوسل شود؟ دولت کار را به آنها می‌سپارد، دولت می‌تواند در مقابل درخواست سپاه برای انجام پروژه «نه» بگوید. همان‌گونه که همیشه این اتفاق افتاده است، سپاه در خیلی از جاها پروژه در دست داشته که خوب عمل نکرده و ما پروژه را گرفته‌ایم، در جاهایی هم بهتر از بقیه سازمان‌ها و شرکت‌ها کار کرده است».

حسن روحانی ۲۵ شهریورماه ۹۲ هم درباره شایعاتی که درباره فعالیت‌های اقتصادی سپاه وجود دارد گفته بود: «به شایعاتی را که درباره سپاه مطرح می‌شود اصلا قبول ندارم که می‌خواهند سپاه را رقیب مردم قرار دهند، سپاه رقیب مردم و بخش خصوصی نیست، سپاه پیمانکاری همانند پیمانکارهای معمولی نیست و نبوده است. سپاه امروز باید پروژه‌های بسیار مهمی را که بخش خصوصی قادر به انجام آن نیست، انجام دهد. سپاه توان نیروی انسانی، تجهیزات و برنامه‌ریزی دارد. من قبل از فرمانده محترم سپاه در این زمینه صحبت کرده‌ام. سپاه باید نباید در چند پروژه بزرگ ملی بار را بر دوش بگیرد و افتخار آن هم برای خودش است. کمابینه در این مدت ۳۵ سال همیشه افتخارات بزرگ داشته است». احمد توکلی نماینده سابق مجلس و اقتصاددان که یک مدل ویژه جایگزین برای ساماندی فعالیت‌های اقتصادی سپاه دارد و بارها آن را طرح کرده هم معتقد است: «من از یک زاویه از حضور نظامیان در اقتصاد دفاع هم کرده‌ام، قانون اساسی می‌گوید ظرفیت تولیدی نیروهای نظامی در زمان

روژنه

محمدرضاتاجیک:

اصلاح‌طلبان در شرایط تعلیق به‌سر می‌برند

● **ایرنا:** محمدرضا تاجیک در نشست بی‌اعوان «آسیب‌شناسی جریان اصلاحات» به میزبانی اعضای جدانشده از حزب اعتماد ملی، گفت: «اصلاح‌طلبان در میان دو مفهوم عمران و ویران‌کردن گیر کرده‌اند. این وضعیت در کنار یک مفهوم دیگر قرار گرفته که من اسم آن را بی‌کفایتی کفایت نمادین می‌گذارم. به این معنی که برنامه و هدف بیابانگر کفایت و توانایی شعار اصلاح‌طلبان است، ولی درواقع عملا یک بسته خالی از محتواست». وی ادامه داد: «در فضای اصلاح‌طلبی برخی اشخاص و بعضی از آموزه‌ها و ایده‌ها کفایت نمادینی داشتند که ما را ذیل یک گفتمان جمع می‌کردند ولی امروز ما با یک نوع بحران حاملان و عاملان اصلاح‌طلبی مواجه هستیم، بنابراین اگر کسی بخواهد گفتمان شاداب، متفاوت و پراتیکالی را ایجاد کند، نباید از حاملان و عاملان مرسوم اصلاحات استفاده کند». استاد دانشگاه شهید بهشتی ادامه داد: «اصلاح‌طلبان به‌عنوان دستگاه قدرت با اصلاح‌طلبی برخورد کردند، ما اصلاح‌طلبی را ابزار قدرت قرار دادیم و هر زمان که به قدرت رسیدیم، فراموش کردیم از کجا آمده‌ایم و چون اصلاح‌طلبی بدون اصلاح‌طلب داشتیم، مثل دموکراسی بدون دموکرات؛ در فردای قدرت وقتی آب دیدیم مشخص شد شناگران ماهری هستیم و معلوم شد می‌توانیم سبدبانان قاهری هم باشیم». تاجیک یادآور شد: «این اصلاح‌طلبان امتحان خود را پس دادند و از مردم به عنوان یک تاکتیک و ابزار برای نجات خود بهره برده و می‌برند؛ تاکتیکی برای عبور از بحران و نه یک استراتژی که به آن باور داشته باشند».

وی خاطرنشان کرد: «جریان اصلاح‌طلبی در جنبهٔ اصلاح‌طلبان موضوعی گرفتار شده است؛ اصلاح‌طلبانی که از اصلاح‌طلبی برج بابل ساخته‌اند برای اینکه به عرش قدرت برسند و در این مسیر همه آرمان‌ها و آموزه‌هایی را که بیان می‌شد ذبح کردند». تاجیک بیان کرد: «بهراحتی هدف وسیله را برای اصلاح‌طلبان توجیه کرد. برای اینکه یک کرسی و قدرتی داشته باشند، از مفاهیم مقدس اصلاح‌طلبی مایه گذاشتند و به هدف که رسیدند اصل موضوع را که اصلاح برای توسعه همه‌جانبه کشور بود فراموش کردند، به همین دلیل می‌گوییم به این اصلاح‌طلبان مرسوم خلیل نبینید».

این استاد دانشگاه ادامه داد: «در هر انتخابات، مشروعیت و مقبولیتی پیرامون جریان اصلاح‌طلبی، حاملان، عاملان و کارگزاران در افکار عمومی شکل می‌گرفت که سرمایه‌ای بزرگ بود ولی از دست رفت. با یک «تکرار می‌کنم» می‌آیند و انتخاب می‌کردند، آیا باز هم می‌آیند؟». معاون پیشین مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست‌جمهوری ایران، «هر وقت راه برون‌رفت از گره‌های اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و اقتصادی پیدا نشود، دلایلش فقدان تدبیر و تصمیم در بدنه حاکمیت و جامعه است. جایی که تصمیم و تدبیر قفل می‌کند، به‌راحتی نمی‌شود از این فضا خارج شد و اگر هم تدبیری اندیشیده شود که از فضای بی‌رست رهایی یابد، به صورت پارادوکسیکالی بر دامنه مشکل می‌افزاید که خود جزئی از مشکل می‌شود». وی اضافه کرد: «اکثر کسانی که وارد جریان اصلاح‌طلبی شدند، فراز و فرودهای زیادی داشتند؛ از رادیکالیسم کوری که در دهه‌های اول انقلاب داشتند تا ایدئولوژی اردنکسی که در ادامه فریاد زند و با حذف دیگرانی که متفاوت می‌اندیشیدند، به گفتمانی جدید شیفت کرده و اکنون به‌اصطلاح دموکراتیک شده‌اند، اما ماهیتا همان قبیله رادیکال‌اند».

تاجیک اظهار کرد: «چهره‌ای که امروز از اصلاح‌طلبی می‌بینید ماحمل کارکرد، کشش‌ها و واکنش‌های اصلاح‌طلبان است و اصل اصلاح‌طلبی نباید تحت شعاع این رویکرد قرار گیرد. اگر می‌خواهیم اصلاح‌طلبی را دوباره به جامعه معرفی کنیم، باید فاصله خود را نسبت به اصلاح‌طلبان مرسوم و معروف مشخص کنیم».

معاون پیشین مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست‌جمهوری افزود: «وضعیت دیگری که در این شرایط به اصلاح‌طلبان دست داده، وضعیتی است که من آن را وضعیت تعلیق می‌نامم. در این وضعیت ساختار اصلاح‌طلبان مانند امارتی ماسه‌ای در حال فروریختن است، با چشم خود می‌بینیم بسیاری از نبروها و نسل جوان اصلاح‌طلب در حال خارج‌شدن از این دایره هستند و به نظر اصلاح‌طلبی در این فضا دچار نوعی خورندگی شده است». وی ادامه داد: «معتقدم هر مقدار از بیرون به ما حمله وارد شود تقویت، غنی، فربه، استوار، فراگیر و مقبول‌تر می‌شویم، مشکل زمانی است که از درون از هم بیاییم. همیشه دگر درون مخرب‌تر از دگر بیرون است، دگر بیرون به مقاومت و تقویت ما می‌افزاید و ما را آبدیده و کارکشته می‌کند».

تاجیک تکذیب کرد: «وضعیت دیگری که وجود دارد، حالت استیضاح خود است. چه کسی گناه اول را انجام داد که همه سرمایه‌ی اصلاح‌طلبی را در سبد جرابی خاص گذاشت؟ همه مشکلاتی که مردم با آن مواجه شده‌اند، یک طرف تقصیر گردن گفتمان اصلاح‌طلبی است، بنابراین باید مسئولیت کار خود را بپذیریم و پاسخ‌گو باشیم ولی درعوض منتقدان شده‌ایم و به حالت استیضاح خود روی آورده‌ایم. از طرفی هم نوعی خودکدی آموخته‌شده در جریان اصلاح‌طلبی شکل گرفته است به گونه‌ای که بورشان شده هیچ کاری از دستشان ساخته نیست و قانع شده‌اند به صورت کج‌دار و مریز در قدرت باشند».